

Selvitys Etelä-Suomen aluehallintovirastolle talousveden suunnitelmallisen valvonnan toteutumisesta ja resurssien riittävydestä Kouvolan kaupungissa

10433/00.04.00/2025

Teknisen lautakunnan lupajaosto 08.10.2025

Valmistelija: ympäristöterveyspäällikkö Veera Varo, puh. 020 615 7914. [veera.varo\(at\)kouvola.fi](mailto:veera.varo(at)kouvola.fi)

Yhteenveto

Etelä-Suomen aluehallintoviraston ympäristöterveydenhuoltoyksikkö on pyytänyt Kouvolan kaupungin terveydensuojelusta vastaavalta toimielimeltä selvitystä talousveden suunnitelmallisen valvonnan toteutumisesta ja resurssien riittävydestä.

Kouvolassa on tehty isojen vesilaitostojen osalta talousvesivalvontaa valtakunnallisten ohjeistuksien ja valvontasuunnitelman mukaisesti. Resurssivaje näkyy vesiosuuskuntien valvonnassa. Terveysvalvonta on laatinut vesiosuuskuntien valvonnasta vuosille 2025–2027 tarkastussuunnitelman, jonka avulla tarkastusvelkaa pyritään kuroma kiinni. Tavoitteena on päästä vesiosuuskuntien osalta asetettuun kolmen vuoden tarkastustiheyteen tämän jälkeen. Resurssia siirretään muusta terveydensuojelun suunnitelmallisesta valvonnasta talousvesivalvontaan.

Teknisen lautakunnan lupajaostolle esitetään, että se hyväksyy Etelä-Suomen aluehallintoviraston selvityspyyntöön laaditun selvityksen, koskien talousveden suunnitelmallisen valvonnan toteutumista ja resurssien riittävyyttä.

Asian valmistelun tausta ja päätösvallan perusteet

Etelä-Suomen aluehallintoviraston ympäristöterveydenhuoltoyksikkö teki toimialueellaan arvioinnin terveydensuojeluvalvonnan toteutumisesta syksyllä 2024. Arvioinnin tuloksissa oli havaittavissa, että Kouvolan kaupungin valvontayksikön resurssit eivät riitä talousvettä toimittavien laitosten säännölliseen valvontaan ja tilanne näyttää vaikuttavan myös näiden toimijoiden varautumisasioiden valvontaan.

Aluehallintovirasto on pyytänyt 31.10.2025 mennessä Kouvolan kaupungin terveydensuojelusta vastaavalta toimielimeltä selvitystä arvioinnissa havaitusta resurssipuutteesta talousvettä toimittavien laitosten valvonnassa ja siitä, miten ja mihin mennessä tilanne pyritään korjaamaan.

Kouvolan kaupungin hallintosäännön 27 §:n 3. kohdan mukaan teknisen lautakunnan lupajaosto toimii terveydensuojelulain tarkoittamana kunnan terveydensuojeluviranomaisena, elintarvikelain tarkoittamana

kunnan elintarvikevalvontaviranomaisena, järjestää viranomaispalvelut sekä huolehtii terveydensuojelulain, elintarvikelain, tupakkalain, lääkelain ja eläinlääkintähuoltolain mukaan kaupungille kuuluvista lupa-, valvonta- ja muista viranomaistehtävistä.

Aluehallintoviraston tekemä valvonnan toteutumisen arviointi ja antama selvityspyyntö

Etelä-Suomen aluehallintoviraston ympäristöterveydenhuoltoyksikkö teki toimialueellaan arvioinnin terveydensuojeluvalvonnan toteutumisesta syksyllä 2024. Arviointi tehtiin ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisessa tietojärjestelmässä (Vati) olleiden tietojen perusteella. Tällöin aluehallintovirasto pyysi kirjaamaan 1.10.2024 toimittamiinsa taulukoihin valvontakohdekohtaisesti selvityksen. Kouvolan kaupungin terveydensuojelu toimitti selvityksen aluehallintovirastolle 27.11.2024.

Aluehallintoviraston arviointiraportti ”Valvonnan toteutumisen arviointi terveydensuojelun Vati-tietojen perusteella, Kouvolan kaupungin terveydensuojelu” on toimitettu valvontayksikölle 3.7.2025 (**oheismateriaalina**). Arvioinnin tuloksissa oli havaittavissa, että Kouvolan kaupungin valvontayksikön resurssit eivät riitä talousvettä toimittavien laitosten säännölliseen valvontaan ja puute koskee sekä talousvesiasetuksen (STMa 1352/2015) että pienten yksiköiden talousvesiasetuksen (STMa 401/2001) laitoksia. Tilanne näyttää vaikuttavan myös näiden toimijoiden varautumisasioiden valvontaan.

Aluehallintovirasto on pyytänyt 31.10.2025 mennessä Kouvolan kaupungin terveydensuojelusta vastaavalta toimielimeltä eli teknisen lautakunnan lupajaostolta selvitystä arvioinnissa havaitusta resurssipuutteesta talousvettä toimittavien laitosten valvonnassa ja siitä, miten ja mihin mennessä tilanne pyritään korjaamaan. Selvityspyyntö on **oheismateriaalina**.

Selvitys resurssipuutteesta talousvettä toimittavien laitosten valvonnassa

Kouvolassa on kaksi isoa vesilaitostoimijaa; Kouvolan Vesi Oy ja Kymen Vesi Oy. Näiden osalta talousvesivalvontaa on tehty valtakunnallisten ohjeistuksien ja valvontasuunnitelman mukaisesti. Vesilaitosten kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä, pidetään palavereita ja osallistutaan erilaisiin häiriötilanneharjoituksiin. Vesilaitoksilla on paljon vedenottoamoita, joita on myös valvottu säännöllisesti. Riskienarvioinnin perusteella on valvontaa kohdistettu isoihin toimijoihin.

Isojen vesilaitostoimijoiden lisäksi Kouvolan alueella on paljon (29 kpl) vesiosuuskuntia. Resurssivaje näkyy näiden vesiosuuskuntien valvonnassa. Vesiosuuskunnat ostavat pääsääntöisesti veden kahdelta isolta vesilaitostoimijalta. Tarkastusvajeesta huolimatta, on terveysvalvonta valvonut vedenlaatua sekä toimittavan laitoksen että osuuskuntien verkoston puolelta talousvesiasetuksen mukaisesti.

Vesiosuuskuntien verkostot ovat melko uusia eikä vedenlaatuongelmia tai häiriötilanteita ole juuri esiintynyt.

Vesiosuuskuntien valvontaa vaikeuttaa se, että vesiosuuskunnissa ei ole varsinaista henkilökuntaa eikä toimijat ole alan ammattilaisia. Yksi vesiosuuskuntien merkittävimmistä haasteista on vastuuhenkilöiden ikääntyminen ja aktiivijäsenten määrän väheneminen.

Vesiosuuskunnille kuuluvat asiakirjat, kuten valvontatutkimusohjelmat ja riskienhallintasuunnitelmat, joudutaan hyvin pitkälti tekemään terveysvalvonnan toimesta. Tämä kuluttaa paljon resurssia. Myös vesiosuuskuntien itse ottamien suunnitelmallisten vesinäytteiden toteutumisen valvonta vie merkittävästi aikaa.

Terveysvalvonta on laatinut vuosille 2025–2027 vesiosuuskuntien valvonnasta tarkastussuunnitelman, jonka avulla tarkastusvelkaa pyritään kuromaan kiinni. Tavoitteena on päästä vesiosuuskuntien osalta keskusviranomaisen määrittämään kolmen vuoden tarkastustiheyteen tämän jälkeen. Resurssia siirretään muusta terveydensuojelun suunnitelmallisesta valvonnasta talousvesivalvontaan. Terveydensuojelulakia ollaan parhaillaan uudistamassa ja se oletetusti tuo muutoksia yleisesti terveydensuojelun resurssitarpeeseen.

Kouvolan terveysvalvonnan kokonaisresurssit ovat vähentyneet, koska vuodesta 2024 alkaen yhteen terveystarkastajan virkaan ei ole saatu täyttölupaa. Myös toimistoresursseihin on tullut vähennyksiä vuonna 2025, jonka myötä toimistotehtäviä on siirtynyt terveysvalvonnan muulle henkilöstölle.

Resurssihaasteista huolimatta terveysvalvonnan tavoitteena on, että vesiosuuskuntien tarkastustiheys on keskusviranomaisen määrittämällä tasolla vuoden 2027 loppuun mennessä.

Lisätietoja: ympäristöterveyspäällikkö Veera Varo, puh. 020 615 7914.
veera.varo(at)kouvola.fi

Vt. rakennusvalvontapäällikön ehdotus:

Teknisen lautakunnan lupajaosto hyväksyy Etelä-Suomen aluehallintoviraston selvityspyyntöön laaditun selvityksen, koskien talousveden suunnitelmallisen valvonnan toteutumista ja resurssien riittävyyttä.

Teknisen lautakunnan lupajaoston päätös: